

ბრალისა და მისი ფორმების
 ერთიანობის პრობლემა
 სასამართლოში
 (გულგრილობის ცნება ბრალის ფორმების
 პრობლემაში)

ბურამ ნაჭყებია

გურამ ნაჭყებია

*სამართლის დოქტორი, სამართლის მეცნიერთა კავშირის წევრი,
 ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
 სახელმწიფო უნივერსიტეტის ემერიტუსი,
 საქართველოს ფილოსოფიურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი*

საკვანძო სიტყვები:

გულგრილი, სუბიექტი, ბრალი

ტერმინი „გულგრილი“ გამოხატავს გარესინამდვილისადმი ადამიანის ისეთ შეფასებით დამოკიდებულებას, რაც მას, როგორც პიროვნებას, უარყოფითად წარმოაჩენს. საქმის გახლავთ, რომ ამ შემთხვევაში ის თავის მოვალეობას მოეკიდა უპასუხისმგებლოდ, ესე იგი, ბრალეულად, ხოლო ყოველივე ამას იგი თავისი ამ გულგრილობით ჩქმალავს. მსხვაგვარად რომ ვთქვათ, „გულგრილი“, ერთი მხრივ, ფსიქიკურ საფუძველს ეყრდნობა, ადამიანის განცდაში ვლინდება, ხოლო, მეორე მხრივ — შეფასებითი ცნებაა, რომელიც წმინდა ფსიქოლოგიურად დასაბუთებული ვერ იქნება. ამიტომ, რომ ბრალის ფსიქოლოგიური თეორია, რომლის თანახმად, ბრალი თითქოს არის ქმედებისა და მისი შედეგებისადმი სუბიექტის ფსიქიკური დამოკიდებულება, უძღურია დასაბუთოს ბრალის ფორმებთან დაკავშირებული ისეთი შეფასებითი ცნებები, როგორებიც არიან: „თავხედი“, „სასტიკი“, „გულგრილი“, „ქარაფშუტა“, „დაუდევარი“ და ა.შ. ეს ბუნებრივია, რადგან ფსიქოლოგია ბუნებისმეტყველური ტიპის მეცნიერებაა და მისთვის შეფასება და შეფასებითი ცნებები უცხოა. აქედან გამომდინარე, ბრალის, როგორც თითქოს „ფსიქიკური

დამოკიდებულების“, პოზიციიდან არანაირი შეფასება არ გამომდინარეობს, ხოლო, დანაშაულის ისეთი ორი ელემენტი, როგორებიც არიან: ქმედების მართლწინააღმდეგობა და სუბიექტის ბრალი – შეფასებითი ცნებებია. კერძოდ, „მართლწინააღმდეგობა“ ნიშნავს სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული ქმედების უარყოფით სამართლებრივ შეფასებას, როცა სუბიექტი არღვევს მართლზომიერი ქმედების ვალდებულებას და, მაშასადამე, მოქმედებს მართლწინააღმდეგოდ, ხოლო, „ბრალი“ ნიშნავს მართლზომიერი ქმედების ვალდებულებისადმი სუბიექტის უპასუხისმგებლო დამოკიდებულებას, რომელიც განზრახვის ან გაუფრთხილებლობის ფორმით ვლინდება.¹

მოკლედ განვიხილოთ ბრალის ფსიქოლოგიური თეორია როგორც საბჭოთა, ისე პოსტსაბჭოთა რუსეთის სისხლისსამართლებრივი ლიტერატურის მიხედვით.

ცნობილი საბჭოთა კრიმინალისტი პ. დაგელი წერდა: „ბრალი არის დანაშაულის შემადგენლობის სუბიექტური მხარე; ბრალისა და დანაშაულის სუბიექტური მხარის ცნებები

¹ დაწვრილებით იხ. ნაჭყებია გ., 2011. სისხლის სამართალი, ზოგადი ნაწილი. თბილისი, გვ. 46-47.

იგივეობრივია. “ავტორის დასკვნით, “მოტივი, მიზანი და ემოცია — აუცილებელი კომპონენტებია ფსიქიკური დამოკიდებულებისა, რომელიც ბრალს შეადგენს.”² ჯერ ერთი, ავტორი, როგორც ჩანს, დანაშაულის ცნებასა და დანაშაულის შემადგენლობის ცნებას ერთმანეთთან აიგივებს. გამოდის, რომ დანაშაულის სუბიექტური მხარე და დანაშაულის შემადგენლობის სუბიექტური მხარე ერთი და იგივეა. მეორეც, მოტივი, მიზანი და ემოცია, რომლებიც ქცევის წმინდა ფსიქოლოგიური ელემენტებია, თურმე ამავე დროს ბრალის, როგორც ფსიქიკური დამოკიდებულების, ელემენტებს შეადგენენ. ირკვევა, რომ ბრალი წმინდა წყლის ფსიქოლოგიური ცნებაა, როგორც ნებისმიერი ქცევის ფორმა. ამ პოზიციიდან კი, დანაშაულის, როგორც სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული, მართლსაწინააღმდეგო და ბრალეული ქმედების, დასაბუთება შეუძლებელია. შემთხვევითი არც ის ფაქტი გახლდათ, როცა საბჭოთა კრიმინალისტიკებმა “დანაშაული” ნებისმიერი ქცევის ნაისახეობად გამოაცხადეს. თუ დანაშაული ნებისმიერი ქცევის ნაირსახეობაა, მაშინ “დანაშაული” ფსიქოლოგიური ცნება ყოფილა, რადგან, ცნობილია, რომ ნებისმიერი ქცევის ცნება ფსიქოლოგიური ცნებაა. ეს კი, ფსიქოლოგიზმია დანაშაულის ცნებაში და ნორმატივიზმი ფსიქოლოგიაში. ეს დასკვნა საგსებით ლოგიკურია, რადგან, დანაშაული ქმედების მართლსაწინააღმდეგობის გარეშე არ არსებობს, ხოლო, “მართლსაწინააღმდეგობა” ადამიანის ქმედების უარყოფით სამართლებრივ შეფასებას გამოხატავს და იგი წმინდა ფსიქოლოგიურად შეუძლებელია. პროფ. ანზორ ბრეგაძე, აკად. ანგია ბოჭორიშვილის ფილოსოფიურ ნააზრევზე დაყრდნობით, აცხადებს, რომ “ფსიქოლოგიზმი ასეთ ვითარებაში გვევლინება როგორც ფსიქიკური პროცესის სახით წარმოდგენა არაფსიქიკური სინამდვილისა. ესაა ფსიქოლოგიზმის შინაარსიბრივ-საგნობრივი მნიშვნელობა.³ მართლაც, იმის მიუხედავად, რომ დანაშაულებრივი ქმედება ადამიანის ფსიქიკისაგან მოწყვეტით შეუძლებელია, ადამიანის ქცევის ფსიქოლოგიურ ცნებაზე დანაშაულის, როგორც არაფ-

სიქიკური სინამდვილის, დაყვანა უეჭველი ფსიქოლოგიზმია, რომლის საფუძველზე არც სისხლის სამართალი, როგორც სამართლის დარგი, მართლდება და არც სამართლის ამ დარგის შესატყვისი მეცნიერება.

პროფ. ბეჟან ხარაზიშვილმა (ხორნაბუჯელმა) დაასაბუთა, რომ დანაშაული ნებისმიერი ქცევის ნაისახეობა კი არაა, არამედ ფსიქოლოგიური ქცევის, ესე იგი, მოტივისა და მიზნის, განხორციელების ხერხია.⁴ მართლაც, ქურდობა, მაგალითად, სხვა არაფერია, თუ არა სხვისი მოძრავი ნივთის მართლსაწინააღმდეგო მისაკუთრების ფარული ხერხი, ძარცვა – ამკარა დაუფლებისა, ყაჩაღობა – ძალადური ხერხი და ა.შ.

სამწუხაროდ, ფსიქოლოგიზმი ბრალის პრობლემატიკაში გრძელდება პოსტსაბჭოთა რუსეთშიც. მაგალითად, ა. რაროგი, ერთი მხრივ, ამტკიცებს, რომ ბრალი არის სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული ქმედებისა და მისი შედეგებისადმი სუბიექტის ფსიქიკური დამოკიდებულება,⁵ ხოლო, მეორე მხრივ, ამტკიცებს, რომ ბრალი იურიდიული ცნებაა და მისი მეტისმეტი ფსიქოლოგიზაცია არ უნდა მოხდეს.⁶ საკითხავია: რანაირად შეიძლება ქმედებისა და მისი შედეგებისადმი სუბიექტის “ფსიქიკური დამოკიდებულება,” რომელიც ფსიქოლოგიური კვლევის სფეროა, ამავე დროს იურიდიული ცნება იყოს და ამ “ფსიქიკური დამოკიდებულების” მეტისმეტი ფსიქოლოგიზაცია არ მოხდეს? გასაგებია, რომ “ფსიქიკური დამოკიდებულების,” როგორც ფსიქოლოგიური კვლევის სპეციფიკური საგნის, იურიდიზაცია წმინდა წყლის ნორმატიული ძლადობაა ფსიქიკურზე, ანუ, ნორმატივიზმია ფსიქოლოგიაში და, პირიქით, ფსიქოლოგიზმი დანაშაულის ცნებაში, როცა დანაშაული ფსიქოლოგიური ცნების ნაირსახეობად ცხადდება.

გასაგები უნდა იყოს, რომ ფსიქიკურისა და ნორმატიულის ეს მექანიკური კავშირი ქმნის გამოუვალ ლოგიკურ წრეს, როცა ფსიქიკური პირდაპირი ლოგიკური გზით გადადის ნორმატიულში და ხდება ნორმატიული (მაგალითად, “ნორმატიული სურვილის” ცნება, ესე იგი,

2 იხ. Дагель П., Котов Д., 1974. Субъективная сторона преступления и ее установление. Воронеж, стр. 41.

3 ბრეგაძე ა., 2007. ქართველი ფილოსოფოს-ანთროპოლოგები. თბილისი, გვ. 34.

4 იხ. Хорнабуджели Б., 1981. Психологическая сторона вины. Тбилиси, стр. 6.

5 იხ. Рарог А., 2001. Субъективная сторона и квалификация преступлений. М. стр. 14.

6 იქვე. 14-15.

ნორმატივიზმი ფსიქოლოგიაში) და, პირიქით, ნორმატიული ასევე პირდაპირი ლოგიკური გზით გადადის ფსიქიკურში და ხდება ფსიქიკური (მაგალითად, დანაშაული თითქოს არის ქცევის, როგორც ფსიქოლოგიური ცნების, ნაირსახეობა, ესე იგი, ფსიქოლოგიაში დანაშაულის ცნებაში). ნორმატიულისა და ფსიქიკურის ეს მექანიკური კავშირი იმის შედეგია, რომ რატომღაც უგულვებელყოფილია ადამიანის ფილოსოფიური პრობლემა, როცა “ფსიქიკური” თვით ადამიანის განუყრელი თვისებაა, ხოლო, “ნორმატიული” გარესინამდვილისადმი ადამიანის ზნეობრივი, ესთეტიკური, რელიგიური, პოლიტიკური, სამართლებრივი თუ სხვაგვარი დამოკიდებულების ნიშანია. ადამიანის, როგორც გარკვეული მთლიანობის, პოზიციიდან ხდება შესაძლებელი, თავიდან იქნეს აცილებული ეს ფსიქოლოგიაში თუ ნორმატივიზმი და ფსიქიკურისა და ნორმატიულის მიმართების პრობლემა უმტკივნეულოდ გადაიჭრას. საქმე ის გახლავთ, რომ სწორედ ადამიანის ფილოსოფიური პრობლემის დასმის გზითაა შესაძლებელი, სწორად გავიაზროთ ყველა ის შეფასებითი ცნება, რაც ამ ნაშრომის შესავალში დავსვით. მართლაც, რას ნიშნავს, მაგალითად, ის, რომ ესა თუ ის პირი “გულრილად” ეკიდება მის მოვალეობას? აქედან გამომდინარე, როგორ უნდა გავიგოთ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის მე-9 მუხლის მე-3 ნაწილში გამოთქმული დებულება, რომ სუბიექტი შეგნებულად უშვებდა ან “გულგრილად” ეკიდებოდა მართლსაწინააღმდეგო შედეგის დადგომის შესაძლებლობას? სამწუხაროდ, ამ კითხვაზე სწორი პასუხი შეუძლებელია ბრალის არა მარტო ფსიქოლოგიურ თეორიაში, არამედ ბრალის წმინდა ნორმატივისტულ თეორიაშიც, რომელშიც ბრალი არის მართლსაწინააღმდეგო ქმედებისათვის სუბიექტის აბსტრაქტული გაკიცხვა თუ გასაკიცხობა. ბრალის აღნიშნული კონცეფცია ქცევის ფსიქოლოგიური მხარისაგან პირწმინდადაა მონყვეტილი და სხვა არაფერია, თუ არა წმინდა შეფასება, რომელსაც შეფასების ობიექტი არ გააჩნია. აღსანიშნავია, რომ ბრალის აღნიშნული კონცეფცია ბრალის ფორმებს უარყოფს, ხოლო, ამ პოზიციიდან უფორმო ბრალის ალოგიზმი და ბრალის ამორფულობა,

როგორც ეს მართებულად შენიშნა ფრიად ნიჭიერმა მეცნიერმა ლაშა-გიორგი კუტალიამ, დავას არ უნდა ინვედეს. აქედან გამომდინარე, ტერმინი “გულგრილი” ბრალის ნორმატივისტული თეორიიდანაც აუხსნელია, იმის მიუხედავად, რომ ეს ტერმინი როგორც უკვე ითქვა, ფსიქოლოგიურ ცნებას არ წარმოადგენს, თუმცა არც ფსიქიკური საგანია მონყვეტილი, რადგან ამ მხრივ სუბიექტის გარკვეული განცდაც უდავოა. სამწუხაროდ, ტერმინი “გულგრილი” რუსულ სისხლისსამართლებრივ ლიტერატურაში ზოგჯერ საგანგებოდ არცაა განმარტებული.⁷ სამაგიეროდ, ეს ტერმინი სწორადაა გაგებული იმ მაგალითის მიხედვით, როცა ტურისტებმა გვალვიან და ქარიან ამინდში ტყის პირას გააჩაღეს ცეცხლი, რამაც ტყეში ხანძრის გავრცელების რეალური შესაძლებლობა შექმნა. ტურისტებს ტყეში ხანძრის გავრცელება არ უნდოდათ, მაგრამ არც არფერი უმოქმედიათ ტყეში ხანძრის გავრცელების თავიდან აცილებისათვის. მაშასადამე, ტურისტები შეგნებულად უშვებდნენ ტყეში ხანძრის გავრცელების შესაძლებლობას ან გულგრილად ეკიდებოდნენ ამ შედეგის დადგომას.⁸ მაშასადამე, სუბიექტი გულგრილია არა ზოგადად, არამედ მართლსაწინააღმდეგო შედეგის მიმართ, რომლის დადგომის სურვილი მას არა აქვს, მაგრამ არც გამორიცხავს, ხოლო, ეს შედეგი თუ დადგა, ამის გამო რაიმე წუხილსაც არ გამოხატავს. ცხადია, ამგვარი გულგრილობა ფრიად საშიშია, მაგრამ, ვფიქრობთ, ტერმინი “გულგრილი” მხოლოდ ფსიქოლოგიურ განცდაზე არ დაიყვანება და მას უფრო ზოგადსოციალური წანამძღვრები აქვს. მხედველობაში გვაქვს პასუხისმგებლობის ფილოსოფიური კატეგორია, რომელიც იურისტებში, როგორც წესი, ნეგატიური პასუხისმგებლობის სახითაა გაგებული, მაშინ, როცა, პირიქით, პასუხისმგებლობის ფილოსოფიურ კატეგორიაში წამყვანი სწორედაც რომ პასუხისმგებლობის პოზიტიური ასპექტია. კერძოდ, პასუხისმგებლობის პოზიტიური ასპექტი იმას ნიშნავს, რომ ადამიანის პიროვნება თავის მოვალეობას ეკიდება პასუხისმგებლურად, ესე იგი, ამ მოვალეო-

7 Комментарий к Уголовному Кодексу Российской Федерации, М. 1997, стр. 90

8 Уголовное право, Общая часть, М. 2004, стр. 190.

ბის აღსრულების შინაგანი მზაობით. აკად. ანგია ბოჭორიშვილი წერდა, რომ ადამიანს ყველაფერი ის უნდა მიენეროს, მათ შორის-თავისუფლებაც, რათა იგი იყოს პასუხისმგებელი, როგორც ზნეობრივად, ისე იურიდიულად.⁹

სამწუხაროდ, იმის გამო, რომ იურისტები, პასუხისმგებლობის პოზიტიურ ასპექტს, ესე იგი, ნორმატიულად დადგენილი ვალდებულებისადმი პასუხისმგებლურ დამოკიდებულებას, ანუ, ვალდებულების აღსრულების შინაგანი მზაობას, სათანადო ყურადღებას არ აქცევენ და “პასუხისმგებლობას” ნეგატიური ასექტიდან ამოდიან (მაგალითად, პასუხისმგებლობიდან უკვე ჩადენილი დანაშაულისათვის), ბრალის პრობლემა დღემდე ბუნდოვანია. მაგრამ აქ ბრალის ცნების გამო დისკუსიას ვერ გავმართავთ. ვიტყვი მხოლოდ იმას, რომ სწორედ პასუხისმგებლობის პოზიტიური ასპექტი, ესე იგი, ნორმატიულად დადგენილი ვალდებულებისადმი სუბიექტის პასუხისმგებლური დამოკიდებულება, მართლზომიერი ქმედების სუბიექტური მიზეზია. და, პირიქით, მართლზომიერი ქმედების ვალდებულებისადმი სუბიექტის უპასუხისმგებლო დამოკიდებულება, მართლსაწინააღმდეგო ქმედების სუბიექტური მიზეზია. მაშასადამე, პასუხისმგებლობის პოზიტიური ასპექტი, ბრალის ლოგიკური წინამძღვარია. ეს ბუნებრივია, რადგან, თუ არსებობს ნორმატიულად დადგენილი ვალდებულებისადმი სუბიექტის პასუხისმგებლური დამოკიდებულება, მაშასადამე, არსებობს ხსენებული ვალდებულებისადმი სუბიექტის უპასუხისმგებლო დამოკიდებულებაც. ტერმინი “უპასუხისმგებლო,” ერთ შემთხვევაში ნიშნავს შეურაცხადი პირის ქმედებას, როცა იგი ამ ქმედებისათვის (სათანადო უსაკობის ან ფსიქიკური დაავადების გამო (საქ. სსკ-ის 33-34-ე მუხლები) პასუხისმგებელი ვერ იქნება. მეორე მხრივ, ტერმინი “უპასუხისმგებლო” ნიშნავს შერაცხადი პირის მხრივ ისეთი ქმედების ჩადენას, როცა მას შეეძლო ნორმატიულად დადგენილი ვალდებულებისადმი პასუხისმგებლური დამოკიდებულება ჰქონოდა, ხოლო, სუბიექტი, პირიქით, მოიქცა უპასუხისმგებლოდ, ესე იგი, ბრალეულად, პასუხისმგებლობის პოზიტიური

ასპექტის შეგნებული უარყოფით, რაც პირდაპირი განზრახვის ნიშანია, ან მისი მიჩქმალვით, რაც ევენტუალური ანუ არაპირდაპირი განზრახვის ნიშანია,¹⁰ გაუფრთხილებლობა კი ნიშნავს პოზიტიური პასუხისმგებლობის უგულებელყოფას ქარაფშუტულად (თვითიმედოვნებით) ან დაუდრობით.¹¹

ამრიგად, “ბრალი” ნიშნავს არა ქმედებისა და მისი შედეგებისადმი სუბიექტის ფსიქიკურ დამოკიდებულებას ან სუბიექტის აბსტრაქტულ გაკიცხვას ან გასაკიცხობას, არამედ ნორმატიულად დადგენილი ვალდებულებისადმი სუბიექტის უპასუხისმგებლო დამოკიდებულებას, რომელიც განზრახვის ან გაუფრთხილებლობის ფორმით ვლინდება. ფილოსოფიური თვალსაზრისით კი, ბრალი სხვა არაფერია, თუ არა პასუხისმგებლობის პოზიტიური და ნეგატიური ასპექტების კავშირის ფორმა. მართლაც, პასუხისმგებლობის პოზიტიური ასპექტი ბრალის, როგორც უპასუხისმგებლობის სინონიმის, საფუძველია, რადგან, რომ არა “პასუხისმგებლობა,” ამ უკანასკნელის პოზიტიური გაგებით, არც „უპასუხისმგებლობა“ იქნებოდა შესაძლებელი, ხოლო, ბრალი ნეგატიური პასუხისმგებლობის საფუძველს წარმოადგენს. ვიმეორებთ: “ბრალი პასუხისმგებლობის პოზიტიური და ნეგატიური ასპექტების კავშირის ფორმაა, ესე იგი, ფილოსოფიის ერთ-ერთი კატეგორიაა, რომელიც სპეციფიკურად ვლინდება სისხლის სამართალშიც.

ამჯერად ყურადღებას მივაქცევთ ბრალის ფორმების სფეციფიკას საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის მე-9 და მე-10 მუხლების მიხედვით. უკვე ითქვა, რომ პირდაპირი განზრახვა ნიშნავს სუბიექტზე დაკისრებული პოზიტიური პასუხისმგებლობის შეგნებულ უარყოფას, ზოგჯერ თავხედურადაც (მაგალითად, ხულიგნური მოქმედების შემთხვევაში), ხოლო, ევენტუალური განზრახვის დროს სუბიექტი პასუხისმგებლობას კი არ უარყოფს, როგორც ეს პირდაპირი განზრახვის დროს ხდება, არამედ თავისი გულგრილობით ჩქმალავს, აჩუმათებს მას, თუმცა აქაც ააშკარაა, რომ სუბიექტი მართლზომიერი ქმედების ვალდებულებას ეკიდება უპასუხისმგებლოდ, ესე იგი, ბრალეულად, თუმ-

9 ბოჭორიშვილი ა., 1976. ფილოსოფიური ანთროპოლოგიის თეორიული საფუძვლები, თბილისი, გვ. 77.

10 იხ. ნაჭყებია გ., 2015. პრაქტიკული რეკომენდაციები საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის ზოგად ნაწილში. თბილისი, 92.

11 იქვე. გვ. 212.

ცა ნაკლები ხარისხით, ვიდრე ეს პირდაპირი განზრახვით ვლინდება.

ამრიგად, ტერმინი “გულგრილი” მხოლოდ ფსიქიკურის სფეროში კი არ ვლინდება, არამედ იგი, უპირველეს ყოვლისა, გარესინამდვილისადმი ადამიანის დამოკიდებულებას გამოხატავს და შედეგ სათანადო გამოძახილს სუბიექტის ფსიქიკაშიც ჰპოვებს, და არა პირიქით. ეს დასტურდება საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 342-ე მუხლითაც, რომელშიც “გულგრილობა” დაუდევრობის სინონიმია, როცა მოხელე ან მასთან განაზრებული პირი თავის სამსახურებრივ მოვლებას ეკიდება გულგრილად, ესე იგი, უპასუხისმგებლოდ, ოღონდ უფრო დაბალი ხარისხით, ვიდრე ეს თვითიმედოვნების დროს უგულისხმება, როცა სიბიექტი მასზე დაკისრებულ პოზიტიურ პასუხისმგებლობას ეკიდება ქარაფშუტულად, ზედაპირულად, რის გამოც მართლსაწინააღმდეგო შედეგის დადგომის შესაძლებლობას კი ითვალისწინებს, მაგრამ არ ითვალისწინებს ამ შედეგის დადგომის გარდუვალობას. მაშასადამე, სიბიექტის ბრალია, რომ იგი მოცემულ შემთხვევაში მართლსაწინააღმდეგო შედეგის დადგომის გარდუვალობას არ ითვალისწინებს, რადგან, თუ აიგი მასზე დაკისრებულ მართლზომიერი ქმედების ვალდებულებას მოეკიდებოდა პასუხისმგებლურად, მაშინ იგი ამ შედეგის დადგომის გარდუვალობას გაითვალისწინებდა და, მაშასადამე, ამ ქმედებას არ ჩაიდენდა.

ბოლოს, ხომ არ უნდა ვიფიქროთ, რომ გულგრილობის გარკვეულ ხარისხს არც პირდაპირი განზრახვაა მოკლებული? მართლაც, თუ სუბიექტს სურს მართლსაწინააღმდეგო შედეგის დადგომა, მაშინ ამ ასპექტით გულგრილობისთვის ადგილი აღარ რჩება. მაგრამ პირდაპირი განზრახვა შესაძლებელია იმ შემთხვევაშიც, როცა სუბიექტს ითვალისწინებს მართლსაწინააღმდეგო შედეგის დადგომის გარდუვალობას, თუმცა მას ამ შედეგის დადგომა არ სურს. ამ ასპექტით შეიძლება სუბიექტმა მართლსაწინააღმდეგო შედეგის გარდუვალობას თავისებური გამართლება მოუძებნოს და ამით გულგრილად მოეკიდოს ამ შედეგის დადგომას. ცხადია, გულგრილობის ხარისხი პირდაპირი განზრახვის დროს უფრო ნაკლებია, ვიდრე ევენტუალური განზრახვის დროს.

როგორც უკვე ითქვა, მთავარი მინც პასუხისმგებლობის პრობლემაა, რომელიც ბრალის პრობლემის ბუნებრივი მეკავშირეა. მაგრამ საქმე ის გახლავთ, რომ არაპირდაპირი, ანუ, ევენტუალური განზრახვის წმინდა ფსიქოლოგიური დასაბუთება შეუძლებელია, ისევე, როგორც შეუძლებელია გაუფრთხილებლობის წმინდა ფსიქოლოგიური დასაბუთება. აქედან, თავის მხრივ, გამომდინარეობს, დასკვნა, რომ ბრალის ფორმების წმინდა ფსიქოლოგიური ანალოგი არ არსებობს. ამ პრობლემას კი, შემდგომი კვლევა სჭირდება.

PROBLEM OF GUILT AND INTEGRITY OF ITS FORMS IN COURT (CONCEPT OF INDIFFERENCE IN THE DIFFICULTY OF GUILT FORMS)

Guram Nachkebia

*Doctor of Law, a member of the Union of Law Scientists,
emeritus of the Ivane Javakhishvili Tbilisi State University,
Academician of the Academy of Sciences of Georgia*

REZUME

Key words:

INDEFFERENCE, PERSON, GUILT

In the report the following thesis is proved, that the term “indifferent” is divided with regard to the forms of guilt and is the sign of irresponsibility of a person before the state. In particular, in case of direct intent person foresees inevitability of an unlawful consequence, however he/she does not want it, but by uncertain motivations he/she accepts it or indifferently treats the outcome. The concept of indifference is leading in the notion of the eventual intention, and this indifference is expressed by the negligence as well (official indifference – Criminal Code of Georgia (CCG) Article 342) and specifically also – by complacency.

Taking into consideration that the forms of guilt are set by the Investigation making prospective conclusion regarding guilt (see first paragraph of

Article 169), and according to the CCG Article 269, the Court unconditionally is not allowed to base the decision on assumptions – then the Court is obliged to trustworthily ascertain not only the legal composition of the conduct, but also the unlawfulness of the act and the guilt of a person, as a subjective reason for an unlawful act.

The method used by the Court in this case is reduction, i.e. retro conclusion regarding the unlawfulness of the act and the guilt of a person, which precede the execution of the legislative composition of the conduct. In a word, the Court devolves a form of culpability to guilt, and guilt is nothing more than an irresponsible approach towards the obligation of an illegal act.

Notes:

1. Natchkebia G., 2011, For more information see the general part of the criminal law. Tbilisi, pp. 46-47. (GEO)
2. Dage P., Kotov D., 1974. Subjective side of the crime and its determination. Voroneg, P. 41. (RUS)
3. Bregadze A., 2007. The Georgian philosopher-anthropologists. Tbilisi, p. 34. (GEO)
4. Khornabujeli B., A psychological aspect of crime. Tbilisi, p. 6. (GEO)
5. Papog A, 2001. The subjective side of the crime classification. M, p. 14. (RUS)
6. Ibid. pp. 14-16.
7. Comments of the Russian Federation Criminal Code., M. 1997, p. 90. (RUS)
8. The main part of- M. 2004. P. 190. (RUS)

9. Bochorishvili A., Theoretical foundations of philosophical anthropology. Tbilisi, p.77. (GEO)
10. Natchkebia G.,Theoretical foundations of philosophical anthropology. Tbilisi, p.92. (GEO)
11. Ibid. pp. 212.

Bibliography:

1. Kutalia L., 2000. Accused of criminal law. Tbilisi. (GEO)
2. Natchkebia G., 2001. Charged as a social philosophy Category. Tbilisi. (GEO)